

*Налбандян Н.**

РЕАЛЬНИЙ ЕФЕКТИВНИЙ ОБМІННИЙ КУРС ГРИВНІ

Реальний ефективний обмінний курс розглядається економістами як один з основних показників конкурентоспроможності країни на зовнішніх ринках. Він є надзвичайно важливим індикатором змін, адже враховує залежність між експортно-імпортними операціями, рівнем внутрішніх цін та валютним курсом кожної з країн основних торговельних партнерів. Зрозуміло, що на обмінний або валютний курс впливає значна кількість чинників, які поділяються на фундаментальні (довготермінові), такі як стан платіжного балансу і співвідношення між його статтями, грошова маса в обігу, інфляція, відсоткові ставки, валовий внутрішній продукт і його динаміка, платоспроможність країни і довіра до національної валюти на світовому ринку, та кон'юнктурні (короткотермінові), такі як валютно-курсова політика, функціонування валютних ринків та обсяги спекулятивних валютних операцій, інфляційні очікування, очікування девальвації, ступінь розвитку інших секторів фінансового ринку, ступінь використання валюти у міжнародних розрахунках, прискорення чи затримка розрахунків за торговельними угодами. Але дана класифікація відображає теоретичні основи формування валютного курсу. У практичних же цілях чинники валютного курсу поділяють на ті, що впливають на попит і пропозицію валюти. В зв'язку з цим найважливішими факторами впливу є стан платіжного балансу та темпи інфляції. Саме тому дана доповідь містить практичні розрахунки реального ефективного валютного курсу, які дають змогу визначити конкурентоспроможність країни на зовнішніх ринках, залежно від її експортно-імпортних операцій та рівня внутрішніх цін.

Реальний ефективний обмінний курс – це середньозважене значення двосторонніх індексів номінальних обмінних курсів національної валюти країни відносно валют її основних торговельних партнерів, скориговане на відносний рівень цін [1]. Завдяки такій структурі, реальний ефективний обмінний курс відбиває зміни у конкурентоспроможності країни на зовнішніх ринках і є одним з найголовніших макроекономічних показників. Зважаючи на те, що жодна країна світу не обмежується торгівлею з якоюсь однією країною, предметом уваги доповіді є не те, що відбувається із двосторонніми курсами, а саме поведінка обмінного курсу щодо кошика іноземних валют країн – торговельних партнерів даної країни.

Розрахунок ефективних валютних курсів здійснюється за методикою Міжнародного валютного фонду, яка дістала назву моделі багатостороннього обмінного курсу – MERM (Multilateral Exchange Rate Model).

Реальний ефективний обмінний курс розраховується за формулою:

$$REER_t = 100 \sum E_{it} w_{it} * P/P', \text{ де:}$$

$REER_t$ – реальний ефективний обмінний курс національної валюти з n торговельних партнерів за період t ;

E_{it} – індекс двостороннього курсу національної валюти до іноземної валюти за період t ;

* студент 4 курсу спеціальності «міжнародні економічні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: ас. Фаренюк Н.В.

w_{it} – усереднена частка i -го торговельного партнера у зовнішньоторговельному обороті країни за період t ;

P – індекс рівня внутрішніх цін;

P' – індекс рівня зовнішніх цін.

Отже, за власною природою ефективний валютний курс є розрахунковим, тому в якості прикладу розрахуємо реальний ефективний обмінний курс гривні за січень-липень 2011 року, щоб наочно вивчити зміну конкурентоспроможності України на зовнішніх ринках за даний період.

Для того щоб отримати показник реального ефективного обмінного курсу гривні, необхідно знайти:

- усереднені частки i -го торговельного у зовнішньоторговельному обороті країни за кожен із семи місяців (основними торговельними партнерами України протягом січня-липня 2011 року були: Білорусь, Казахстан, Російська Федерація, ЄС, Індія, КНР, Республіка Корея, Туреччина, Японія та США [2]);
- двосторонні курси національної валюти до іноземних валют за кожен із семи місяців;
- індекси внутрішніх цін за звітний період [3];
- індекси зовнішніх цін за звітний період [3];

Знайшовши необхідні дані та провівши відповідні розрахунки отримаємо наступні показники реального ефективного обмінного курсу гривні протягом січня-липня 2011 року, %:

- січень: 100 (база розрахування);
- лютий: 69,55;
- березень: 68,09;
- квітень: 65,26;
- травень: 67,12;
- червень: 69,07;
- липень: 68,96.

Отже, дана динаміка показує, що в першому кварталі 2011 року конкурентоспроможність України зростає внаслідок падіння показника реального ефективного обмінного курсу, а в другому кварталі вона зменшується, адже курс гривні зміцнюється.

Література

1. Рогач О.І., Шемет Т.С., Циганов С.А. та ін. Основи міжнародних фінансів. – К., 2008;
2. www.ukrstat.gov.ua;
3. unstats.un.org;
4. epp.eurostat.ec.europa.eu;
5. www.imf.org;
6. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини. – К., 2004.